

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3468/2022. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.048/2019/4. számú végzés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (Fodor Ákos Ügyvédi Iroda) útján kezdeményezte a Kúria Gfv.VII.30.048/2019/4. számú végzése, a Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.45.145/2018/2. számú végzése, valamint a Kaposvári Törvényszék 1.Fpkh.1/2018/23. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését (jogbiztonság) és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 2. Az ügy előzménye egy felszámolási eljárás, illetve a felszámoló eljárásával kapcsolatban az indítványozó által előterjesztett kifogás volt.
- [3] 3. Az adós gazdálkodó szervezet felszámolásának kezdő időpontja 2010. december 8-a volt. A felszámoló 2016. október 6-án pályázati felhívást tett közzé a Céglőnyben négy ingatlan értékesítésére, összesen 110 600 000 Ft vételáron. A pályázati felhívásra nem érkezett ajánlat. A második pályázati felhívás a 2017. január 19-i Céglőnyben jelent meg, a felszámoló a vételárat ugyanolyan összegben állapította meg, mint az első fordulóban. A következő pályázati felhívást a felszámoló 2017. október 19-i Céglőnyben tette közzé, ebben a vételárat összesen 96 000 000 Ft-ban állapította meg. A pályázati felhívás szerint az érvényesnek nyilvánított pályázatok közül az a pályázat nyer, amely a vételár, a fizetés módja és a fizetés határideje szempontjából a legelőnyösebb ajánlatot tartalmazza. A minimál árat 32 000 000 Ft+ÁFA-ban jelölte meg. A pályázat benyújtásának záró időpontja a pályázat benyújtásának kezdő időpontját követő 15. nap 16:00, míg a pályázatok kiértékelésére a pályázat benyújtásának záró időpontját követő 20 napon belül kerül sor. A pályázatra ezúttal négy érvényes ajánlat érkezett. Az indítványozó két másik céggel közösen 2017. november 10-én konzorciumi megállapodást kötött a felszámolási pályázaton való részvételre. Megállapodásuk szerint közös tulajdonként kívánják a tagok megvásárolni a pályázatban szereplő négy ingatlant, összesen 45 100 000 Ft-ért. A konzorciumot vezető cég az indítványozó volt. Pályázatuk kelte 2017. november 10-e volt. A pályázat zárási határidő 2017. november 11. 16 óra volt, az eredményhirdetésre nyitva álló határidő 2017. december 1-jén 16 órakor járt le. Az indítványozó által vezetett konzorciumon kívül további három pályázó volt, amelyek az indítványozónál alacsonyabb nettó áron tettek ajánlatot.
- [4] 4. Fonyód város polgármestere 2017. november 23-án kelt levelében tájékoztatta a felszámolót, hogy tudomást szerzett az ajánlatokról, és mivel a felszámoló nem értesítette az önkormányzatot, mint hitelezőt a hirdetményről illetve a hirdetményben megállapított vételárról és minimál árról, amelyet álláspontja szerint a felszámoló csak a hitelező hozzájárulásával csökkenthetett volna, ezért az adásvételi szerződés létrejötte esetére annak jogi úton való megtámadásáról tájékoztatta a felszámolót.
- [5] 5. Az indítványozó 2017. december 8-án megkereste az elektronikus értékesítési rendszer (a továbbiakban: EÉR, vagyis a felszámolást bonyolító elektronikus felület) ügyfélszolgálatát, hogy tájékoztatást kapjon arról, miért maradt el a pályázat lezárása és az eredményhirdetés. Az ugyanezen napon kelt jegyzőkönyv szerint a két legmagasabb ajánlatot tevő pályázó között ártárgyalásra kerül sor. A jegyzőkönyv azt is megállapította, hogy az értékesítési eljárás eredményes volt. 2017. december 9-én „a pályázat érvénytelenítéséről” szóló jegyzőkönyv készült, amely szerint a felszámolóbiztos a két legmagasabb ajánlatot tevő között ártárgyalást kívánt tartani, amit azonban az EÉR felületén nem lehetett lebonyolítani. 2017. december 11-én az EÉR ügyfélszolgálat tájékoztatta az indítványozót, hogy az érvénytelenítésről hozott jegyzőkönyv nem helytálló, annak

megállapításának feltételei ugyanis nem álltak fenn. Ezt követően az indítványozó kifogásolta a felszámoló eljárását egyrészt azon az alapon, hogy nem történt meg a pályázat kiértékelése határidőn belül, másrészt azért, mert a pályázat érvénytelenségének megállapítása jogszabálysértő volt. A felszámolónak a pályázatot érvényesnek kellett volna nyilvánítania és a legmagasabb összegű ajánlatot tevővel szerződést kötnie. Kiegészítő kifogásában a felszámoló törvénysértésének súlyára tekintettel a felszámoló felmentését is kezdeményezte. Kérte továbbá a pályázat eredményének kihirdetését, annak megállapítását, hogy az indítványozó pályázata tartalmazta a legmagasabb ajánlatot, továbbá a felszámoló kötelezését arra, hogy a pályázati kiírásnak megfelelő szerződést kösse meg. Másodlagosan kérte az ártárgyalás lefolytatását, amennyiben annak helye van.

- [6] A Kaposvári Törvényszék 1.Fpkh.1/2018/23. számú végzésével a kifogást elutasította. A bíróság szerint mivel a felszámoló az EÉR alkalmazásával kísérelte meg az adós ingatlanainak értékesítését, azért a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 48. §, 49. §, 49/A. § és 49/E. §, valamint a felszámolási eljárásban az adós vagyontárgyainak elektronikus értékesítéséről szóló 7/2014. (II. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) irányadó az ügy elbírálása során. A bíróság szerint, a pályázat eredményének megállapítására sor került, mivel a 2017. december 8-i jegyzőkönyv, amely érvényesnek, majd a 2017. december 9-i jegyzőkönyv, amely érvénytelennek minősítette az eljárást, egyaránt a pályázat kiértékelése körébe eső nyilatkozat. A 2017. december 9-i rendszerüzenet visszavonására kötelezést a bíróság elutasította, mivel a bíróság kifogás tárgyában indult eljárásban nem kötelezheti a felszámolót a pályázatok meghatározott értékelésére, meghatározott tartalmú jognyilatkozat tételére, vagy meghatározott pályázóval való szerződéskötésre. A bíróság megállapította azt is, hogy a pályázat felhívása szerint nem keletkezik értékesítési kötelezettsége a felszámolónak, és fenntartotta magának azt a jogot, hogy megfelelő ajánlat hiányában a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa, vagy árverés alkalmazásáról döntsön. Mivel a jelen ügyben nem álltak fenn az értékesítési eljárás érvénytelenné nyilvánításának feltételei (Kr. 15. §), sem az eredménytelenné nyilvánítás feltételei [Cstv. 49/A. § (4) bekezdés], ezért a bíróság értékelése szerint a felszámoló intézkedése tartalmilag a pályázati kiírás visszavonását jelentette. A kiegészítő kifogásban foglaltakat a bíróság annak elkésettségére tekintettel utasította el. A felszámoló felmentésére vonatkozó kifogást azért utasította el a bíróság, mert az indítványozó ilyen kifogás előterjesztésére a Cstv. 27/A. § (7) bekezdése alapján nem jogosult, továbbá annak súlyára hivatkozás az indítványozó részéről alaptalan, mivel csupán egyetlen pályázati eljárás során tanúsított felszámolói magatartásra, illetve mulasztásra hivatkozott az indítványozó.
- [7] Az indítványozó fellebbezése alapján eljárva a Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.45.145/2018/2. számú végzése az elsőfokon hozott végzést helybenhagyta, ugyanakkor a döntés indokait módosította és kiegészítette. Kifejtette, hogy a pályázati eljárás a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:74. §-a szerinti versenyeztetési eljárásnak felel meg, ami célja szerint szerződéskötési kötelezettséget keletkeztet. Vagyis az ajánlatkérő köteles a legkedvezőbb ajánlatot tevővel szerződést kötni, ajánlatát nem vonhatja vissza, s a szerződéskötést nem tagadhatja meg. Ugyanakkor, mivel a jogalkotó nem akarta a felek autonómiáját aránytalanul korlátozni, ezért az ajánlatkérő kikötheti a szerződéskötés megtagadásának illetve az ajánlat visszavonásának jogát. Utóbbi esetnek feltétele, hogy a felhívást tevő fél a felhívásban meghatározza az a határidőt, ameddig a visszavonás joga megilleti [Ptk. 6:74. § (3) bekezdés]. A felszámoló az ügyben a bíróság értékelése szerint fenntartotta a pályázat visszavonásának jogát, amit az eljárás során tett nyilatkozatai is alátámasztanak. Vagyis álláspontja szerint helyesen értékelte az elsőfokú bíróság a pályázat visszavonásaként a felszámoló nyilatkozatait. Ugyanakkor a bíróság szerint a felszámoló EÉR felületén tett bejegyzése – amely nem minősül a felszámoló intézkedésének, pusztán adatrögzítésnek – hibás volt, amelynek kiigazítására kötelezte a felszámolót.
- [8] Az indítványozó ezt követően kérte a döntés felülvizsgálatát, amely alapján a Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartotta. Utalt korábbi döntéseire, amelyben az érvénytelen és eredménytelen pályázati eljárás közötti különbség kérdésével foglalkozott felszámolási eljárás esetén. Tévesnek ítélte az indítványozó azon álláspontját, miszerint a pályázat visszavonására csak a pályázatok értékelésére a Kr. 24. § (4) bekezdése szerint nyitvaálló 20 napos határidőn belül van lehetőség. A Kúria hangsúlyozta, hogy a felszámoló a jelen ügyben nem dátum szerint jelölte meg a visszavonási jogának gyakorlásának határidejét, hanem a pályázatok értékelésének idejéhez kötötte. Az ajánlat visszavonása az értékelési eljárás során történt. Az, hogy a pályázati eredményhirdetésre nyitva álló határidőt túllépte a felszámoló, nem teszi érvénytelenné a visszavonási jog gyakorlását.

A Kúria megjegyezte továbbá, hogy az eredményhirdetés késedelméből eredően a kifogást előterjesztőnek kára keletkezett, amivel kapcsolatos igényt a Cstv. 54. §-a alapján érvényesíthet a felszámolóval szemben.

- [9] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [10] Az indítványozó szerint mind a felszámoló intézkedése, mind a támadott bírósági döntések sértik a tisztességes eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], mivel az indítványozó szerint az eljáró bíróságok nem pusztán értelmezték az alkalmazandó normát, hanem jogot alkottak eljárásuk során, továbbá mivel a felszámoló elmarasztalását kerülő értelmezést fogadtak el. Álláspontja szerint a másodfokon eljáró bíróság iratellenes okot jelölt meg döntése alapjául, illetve megsértette az indokolási kötelezettséget, amikor nem indokolta, hogy az indítványozó szerint alkalmazandó jogot miért nem alkalmazza az ügyben. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a felszámoló a visszavonás jogával élt. Álláspontja szerint a felszámoló egyértelműen megállapítható, hogy meddig kellett volna sor kerüljön a pályázat kiértékelésére, mivel a pályázat szövege szerint a pályázat benyújtásának záró időpontját követő 20 napon kerül sor a kiértékelésre. Az indítványozó vitatta a kártérítési igényre vonatkozó kioktatást is. Álláspontja szerint a bíróságok ilyen jogértelmezése korlátlan rendelkezési jogot ad a felszámolóknak számára.
- [11] Továbbá mind a felszámoló intézkedése, mind a támadott bírósági döntések sértik a Cstv. 49/A. § (1) és (4) bekezdését, a Ptk. 6:74. §-t, valamint a Kr. 15. §-át és 24. § (4) bekezdését. Az indítványozó részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint miként kellett volna értelmezni az alkalmazandó jogot az ügyben, különös tekintettel a szerződéskötési kötelezettségre és az érvényes ajánlat mibenlétére, elsődlegesen az első- és másodfokú bírósági döntéseket vitatva. Álláspontja szerint az eljárási határidők, továbbá a taxatívan felsorolt eredménytelenné nyilvánítási feltételek nem képezhetik bírói jogértelmezés tárgyát.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálja, hogy az indítványi kérelem megfelel-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [13] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt egyes követelményeknek nem felel meg. Bár az indítvány pontosan megjelöli a támadott bírósági döntést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését, az általa vélt alaptörvény-ellenességet nem indokolja kellően. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme kapcsán ugyanis pusztán arra hivatkozott, hogy a bíróság döntése törvénysértő és iratellenes, illetve a bíróság jogértelmezése téves, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozó indokolást nem adott elő.
- [14] Az Alkotmánybíróságnak nem áll hatáskörében a bíróság jogértelmezését felülbírálni, a döntés törvényellenessége és iratellenessége kérdésében állást foglalni, mivel azzal büntetve az ügyben legutolsó fórumként eljáró bíróság helyett maga válna legutolsó fórummá {3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [44]; 3187/2018. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [16]}. Az indítványozó szerinti vélt vagy valós jogszabálysértés nem szolgálhat alapul az Alkotmánybíróság eljárására, ezért ezen az alapon az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító alkotmányjogi panasz befogadására és érdemi elbírálására nincs lehetőség.
- [15] Az indítvánnyal összefüggésben megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3378/2022. (IX. 5.) AB végzés, Indokolás [18]}. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy a Kúria döntése kifejezett kioktatást tartalmazott arra vonatkozóan, hogy az indítványozó az általa vélt jogsérelmet milyen eljárási keretek között érvényesítheti.

- [16] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványt az Abtv. 27. §-a, valamint – az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *f*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/204/2020.

